

HET SPREEKWOORD EN DE DRIE ROZEN

Hugo Lambrechts-Augustijns

Naast de *kortzegging* (brachylogie, Heemtijdingen, nr. 438) en de *sententia* (Heemtijdingen, nr. 439) kennen we natuurlijk onze spreekwoorden.

In een spreekwoord wordt op een kernachtige manier een levenswijsheid of een norm verwoord. Vaak bestaat een spreekwoord uit twee delen, waarbij het eerste deel een oorzaak of voorwaarde beschrijft en het tweede deel een gevolg of conclusie. In 1480 verscheen een Nederlandse bundel spreekwoorden met de titel '*Proverbia communia*' (algemene spreekwoorden).

Bij elke spreekwoord was de Latijnse versie gevoegd ten behoeve van het leren van het Latijn. De eerste druk van Erasmus' '*Adagia*', waarin hij Latijnse en Griekse spreekwoorden van uitleg voorzag, dateert van 1500. Het gebruik van spreekwoorden in de gesproken taal is sterk afgenomen. Het ligt niet meer in de aard van de moderne taalgebruiker om zich te beroepen op de autoriteit van een ander. Als heemkundigen laten wij ons dat natuurlijk niet zeggen en willen wij de oude waarheden benadrukken. Cicero wist daarvan mee te spreken:

Triosas, omnes tuos nervos in eo contedas.

De Drie Rozen, span al uw krachten daarvoor in (Cicero, Epistulae 15. 14. 5)

Het eerste deel beschrijft de oorzaak en het tweede deel het gevolg of wat men moet doen.

Voorts ben ik van mening dat De Drie Rozen een toffe vereniging is.